

الله أرحم

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

گروه ارتز پروتز

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته ارتز پروتز

عنوان

بررسی تاثیر اسپلینت سفارشی ساخت انگشت شست بر حجم عضلانی در بیماران مبتلا

به آرتروز مفصل بازیلار با استفاده از سونوگرافی

نگارنده

محمدیه سفلایی شهربابک

استاد راهنمای

مختار عراض پور

اساتید مشاور

منیره احمدی بنی

زهرا مصلی نژاد

۱۳۹۳ خداد

شماره ثبت: ۲۰۶-۸۰۰

تقدیم به:

خداibi که آفرید

جهان را، انسان را، عقل را، علم را، معرفت را، عشق را

و به کسانی که عشقشان را در وجودم دمید.

و

تقدیم به همسرم:

که سایه مهربانیش سایه سار زندگیم می باشد، او که اسوه صبر و تحمل بوده و مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود.

با سپاس از سه وجود مقدس:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی بررسیم ...

موهایشان سپید شد تا ماروسفید شویم ...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشنگر راهمان باشند ...

پدرانمان

مادرانمان

استادانمان

چکیده

زمینه و هدف: به نظر می‌رسد بی‌حرکتی ناشی از اسپلینت موجب کاهش حجم عضلات تنار و در نتیجه کاهش عملکرد دست می‌گردد. هدف این مطالعه ارزیابی قطر، سطح مقطع، عملکرد و درد قبل و بعد از استفاده از اسپلینت در بیماران درجه ۱ و ۲ آرتوز مفصل کارپومتاکارپ اول و مقایسه آنها با گروه کنترل می‌باشد.

روش بررسی: در این مطالعه که از نوع قبل و بعد می‌باشد ۲۵ بیمار مورد ارزیابی به دو گروه استفاده کننده از اسپلینت و گروه مداخله تقسیم گردیدند. همه پارامترهای ذکر شده در بالا در روز اول و چهار هفته بعد از پیگیری مورد ارزیابی قرار گرفت. ابزار مقیاس بصری درد، پرسشنامه میشیگان دست و سونوگرافی به ترتیب برای اندازه‌گیری درد، عملکرد، قطر و سطح مقطع عضلات مورد استفاده قرار گرفتند.

یافته‌ها: استفاده از اسپلینت در گروه مداخله، کاهش درد را بعد از چهار هفته نشان داد این در حالی بود که هیچ کاهش قابل ملاحظه‌ای در پارامتر درد در گروه کنترل بعد از چهار هفته مشاهده نگردید. تغییرات عملکرد تقریبا در دو گروه مداخله و کنترل یکسان بود. استفاده از اسپلینت در این بیماران تاثیر چشمگیری بر کاهش قطر و سطح مقطع عضلات بعد از چهار هفته پیگیری نداشت، اگر چه تغییرات چشمگیری در کاهش قطر عضله متقابل کننده شست در گروه کنترل مشاهده گردید.

نتیجه‌گیری: استفاده از اسپلینت تاثیر چشمگیری بر روی کاهش قطر و سطح مقطع عضلات بعد از چهار هفته پیگیری نداشت، اگرچه تفاوت معناداری در عضله متقابل کننده شست در گروه کنترل دیده شد.

کلمات کلیدی: آرتوز سفارشی ساخت، استئواارتیت مفصل کارپومتاکارپ اول، عملکرد، درد

فهرست مطالب

.....س	فصل اول	۱
۱.....۱	مقدمه	۱-۱
۱.....۱	تعريف استئوا آرتريت و شیوع آن	۲-۱
۱.....۱	mekanisim ایجاد استئوا آرتريت مفص کارپومتاکارپ اول	۳-۱
۴.....۴	درمانهای رایج	۴-۱
۴.....۴	درمانهای کنسرواتیو	۵-۱
۵.....۵	بیان مسئله و اهمیت و ضرورت	۶-۱
۶.....۶	تعريف مفاهیم	۷-۱
۶.....۶	اسپلینت کوتاه انگشت شست	۱-۷-۱
۶.....۶	بیماری آرتروز مفصل بازیلار	۲-۷-۱
۸.....۸	بیماران مبتلا به آرتروز مفصل بازیلار	۳-۷-۱
۸.....۸	اولتراسونو گرافی	۴-۷-۱
۹.....۹	سطح مقطع عرضی عضله	۵-۷-۱
۱۰.....۱۰	میزان درد	۶-۷-۱
۱۱.....۱۱	میزان ناتوانی عملکردی	۷-۷-۱
۱۲.....۱۲	اهداف پژوهش	۸-۱
۱۲.....۱۲	اهداف کلی	۱-۸-۱
۱۲.....۱۲	اهداف اختصاصی	۲-۸-۱
۱۳.....۱۳	اهداف کاربردی	۳-۸-۱
۱۳.....۱۳	فرضیه ها	۹-۱
۱۴.....۱۴	فصل دوم	۲
۱۴.....۱۴	مقدمه	۱-۲
۱۵.....۱۵	آرتروز مفصل بازیلار (آرتروز مفصل کارپومتاکارپال شست)	۲-۲
۱۵.....۱۵	آناتومی و علائم	۳-۲

۱۷.....	آسیب شناسی	۴-۲
۲۲.....	اسپلیت	۵-۲
۲۳.....	بررسی متون	۶-۲
۲۳.....	مقدمه	۱-۶-۲
۲۴.....	روش بررسی	۲-۶-۲
۲۵.....	یافته‌ها	۳-۶-۲
۳۷.....	بحث	۲-۶-۴
۳۹.....	نتیجه گیری	۵-۶-۲
۱۲.....	فصل سوم	۳
۴۱.....	مقدمه:	۳-۱
۴۱.....	نوع مطالعه:	۳-۲
۴۱.....	جامعه مورد بررسی:	۳-۳
۴۱.....	جامعه پژوهش	
۴۱.....	جامعه هدف	
۴۱.....	روش نمونه گیری:	۴-۳
۴۱.....	حجم نمونه:	۵-۳
۴۲.....	معیار های ورود:	۳-۶
۴۲.....	معیار های خروج:	۳-۷
۴۳.....	متغیرها و نحوه سنجش آنها:	۳-۸
۴۴.....	روش جمع آوری دادهها:	۳-۹
۴۴.....	فرم مشخصات فردی:	۱-۹-۳
۴۵.....	مقیاس بصری درد:	۳-۹-۲
۴۵.....	پایابی و روایی ابزار:	۳-۹-۳
۴۵.....	پرسشنامه‌ی میشیگان	۳-۹-۴
۴۵.....	پایابی و روایی ابزار	۳-۹-۵
۴۶.....	دستگاه اولتراسونوگرافی جهت اندازه گیری ضخامت عضلات مورد مطالعه:	۶-۹-۳
۴۶.....	پایابی و روایی ابزار	۷-۹-۳

۴۶.....	روش تجزیه و تحلیل داده ها:	۳-۱۰
۴۷.....	روش اجرا:	۳-۱۱
۴۸.....	طراحی و ساخت اسپلینت برای بیماران.....	۱-۱۱-۳
۴۹.....	چگونگی گرفتن اطلاعات از بیماران:	۲-۱۱-۳
۵۰.....	چگونگی انجام سنوگرافی.....	۳-۱۱-۳
۵۲.....	ملاحظات اخلاقی:	۳-۱۲
۴۷.....	فصل چهارم	۴
۵۴.....	مقدمه.....	۱-۴
۵۴.....	بررسی نتایج ارزیابی تکار پذیری آزمونگر برای دستگاه اولتراسونوگرافی در مطالعه مقدماتی	۴-۲
۵۶.....	یافته های توصیفی.....	۳-۴
۵۷.....	مقایسه توزیع متغیرهای زمینه ای بین دو گروه مورد مطالعه	۴-۴
۵۷.....	آمار تحلیلی داده ها.....	۵-۴
۵۹.....	بررسی تاثیر اسپلینت بر متغیرهای درد، عملکرد، قطر و سطح مقطع عضله:.....	۶-۴
۵۹.....	۱-۶-۴ برسی تاثیر اسپلینت بر درد	
۶۰.....	۲-۶-۴ برسی تاثیر اسپلینت بر عملکرد:.....	
۶۲.....	۳-۶-۴ برسی تاثیر اسپلینت بر قطر و سطح مقطع عضلات:.....	
۶۴.....	۴-۶-۴ برسی تاثیر اسپلینت بر قطر و سطح مقطع عضله اپونس:.....	
۶۵.....	۵-۶-۴ برسی تاثیر اسپلینت بر قطر و سطح مقطع عضله لومبریکال اول:	
۶۷.....	۶-۶-۴ برسی تاثیر اسپلینت بر قطر و سطح مقطع عضله اداکتور پولیسیس:.....	
۵۴.....	فصل پنجم	۵
۶۹.....	مقدمه:.....	۱-۵
۶۹.....	بحث	۲-۵
۷۰.....	بررسی تاثیر اسپلینت بر پارامتر درد:.....	۵-۳
۷۱.....	بررسی تاثیر اسپلینت بر قطر و سطح مقطع عضلات:.....	۴-۵
۷۲.....	بررسی تاثیر اسپلینت بر عملکرد.....	۵-۵
۷۳.....	نتیجه گیری کلی:.....	۶-۵
۷۴.....	حدودیتها و پیشنهادات:	۷-۵

فهرست جداول

جدول ۱-۱: لیگامانهای حمایت کننده مفصل کارپومتاکارپ شست	۲۰
جدول ۲-۱: فعالیت عضلاتی که از مفصل کارپومتاکارپ عبور می‌کنند	۲۰
جدول ۳-۲: کلمات کلیدی جهت جست و جو در پایگاه‌های اطلاعاتی	۲۵
جدول ۴-۲: معیارهای ورود و خروج در انتخاب مقالات	۲۵
جدول ۵-۲: مطالعاتی که تاثیر بی‌حرکتی را بر عضلات سنجیدند	۲۶
جدول ۶-۲: مطالعاتی که تاثیر اسپلینت را بر درد و عملکرد مورد بررسی قرار دادند	۲۸
جدول ۱-۳: جدول متغیرهای مورد مطالعه در این تحقیق	۴۳
جدول ۱-۴: شاخصهای تمایل مرکزی و پراکندگی متغیرها و نتایج آزمون k-s در آزمون تکرارپذیری اولتراسونوگرافی در گروه سالم	۵۴
جدول ۲-۴: نتایج آزمون تکرارپذیری نسبی و مطلق دستگاه اولتراسونوگرافی	۵۵
جدول ۳-۴: خصوصیات دو گروه مورد مطالعه قبل از استفاده از اسپلینت	۵۶
جدول ۴-۴: میانگین و انحراف معیار متغیرهای اندازه‌گیری شده درد، عملکرد، قطر و سطح مقطع عضلات	۵۸
جدول ۵-۴: مقایسه بین گروهی بر درد	۵۹
جدول ۶-۴: مقایسه بین گروهی بر عملکرد	۶۰
جدول ۷-۴: مقایسه بین گروهی بر قطر و سطح مقطع عضله ابداکتور پولیسیس برویس	۶۲
جدول ۸-۴: مقایسه بین گروهی قطر و سطح مقطع عضله آپوننس	۶۴
جدول ۹-۴: مقایسه بین گروهی قطر و سطح مقطع عضله لومبریکال اول	۶۵

جدول ۴-۱۰: مقایسه بین گروهی بر قدر و سطح مقطع عضله اداکتور پولیسیس..... ۶۷

فهرست نمودار

نمودار ۴-۱: مقایسه پارامتر درد در دو گروه مداخله و کنترل در قبل(۱) و بعد(۲) از درمان با اسپلینت ۴۹
نمودار ۴-۲: مقایسه پارامتر عملکرد در دو گروه مداخله و کنترل در ابتدا و انتهای مطالعه ۵۱
نمودار ۴-۳: مقایسه پارامتر قطر و سطح مقطع عضله اداکتور پولیسیس در دو گروه مداخله و کنترل در ابتدا و انتهای مطالعه .. ۵۲..
نمودار ۴-۴: مقایسه پارامتر قطر و سطح مقطع عضله اپوننس در دو گروه مداخله و کنترل در ابتدا و انتهای مطالعه..... ۵۴.....
نمودار ۴-۵: مقایسه پارامتر قطر و سطح مقطع عضله لومبریکال اول در دو گروه مداخله و کنترل در ابتدا و انتهای مطالعه ..... ۵۵.....
نمودار ۴-۶: مقایسه پارامتر قطر و سطح مقطع عضله اداکتور پولیسیس در دو گروه مداخله و کنترل در ابتدا و انتهای مطالعه..... ۵۷....

فهرست تصاویر

شکل ۱-۱: دستگاه اولتراسونوگرافی مورد استفاده در مطالعه ..... ۹ ..
شکل ۱-۲: آرتروز مفصل بازیلار ۱۴
شکل ۲-۲: مفصل گوی و کاسه بازیلار ۱۵
شکل ۳-۲: تست گریند و علامت شانه ای ۱۷
شکل ۴-۲: محور های حرکات مفصل کارپومتاکارپ اول ۲۱

۲۱.....	شکل ۵-۲: تزیق کورتون
۴۹.....	شکل ۱-۳: اسپلینت سفارشی سخت فرم داده شده برروی دست بیمار
۵۲.....	شکل ۲-۳: عضلات ابداقتور پولیسیس برویس و آپوننس
۵۲.....	شکل ۳-۳: عضلات لومبریکال اول و اداقتور پولیسیس برویس

فصل اول

۱-۱ مقدمه

۲-۱ تعریف استئوآرتربیت و شیوع آن

استئوآرتربیت نوعی فرایند تخریبی است که در آن غضروف مفصلی به آرامی دچار خوردگی می‌شود^(۱). فرسایش غضروف باعث نمایان شدن استخوان زیر آن گردیده و لبه‌های مفصل دچار هایپرترووفی^۱ و تشکیل زوائد استخوانی می‌شود^(۲). هیچ‌گونه تغییر اولیه در کپسول یا غشای سینوویال ایجاد نمی‌شود، اما تکرار عواملی که مفصل مبتلا به استئوآرتربیت در معرض آنهاست، غالباً منجر به ضخیم شدن و فیبروز جزیی می‌گردد^(۲). این عارضه اغلب مفاصل بین انگشتی دیستال و کارپومتاکارپ شست و بین انگشتی پروگزیمال را درگیر می‌کند^(۳) که استئوآرتربیت مفصل کارپومتاکارپ شست یکی از این اختلالات شایع در این ناحیه می‌باشد^(۴).

درد قاعده‌ی شست ناشی از استئوآرتربیت مفصل تراپزیومتاکارپال، به خصوص برای خانم‌ها در دهه‌ی پنج تا هفت زندگی‌شان به عنوان یک مشکل عمده مطرح شده‌است^(۵). مطالعات رادیوگرافی نشان داده ۴۴-۷۰٪ افراد بالای ۵۵ سال و ۸۰-۸۵٪ افراد بالای ۷۵ سال در یک یا تعداد بیشتری از مفاصل دارای علائم استئوآرتربیت می‌باشند^(۲). شیوع استئوآرتربیت دست بر طبق یافته‌های رادیوگرافی ۵۴٪ افراد بالای ۵۵ سال گزارش شده است^(۳). محققان دریافتند ۱۸٪ از مردان و ۲۱٪ از زنان ۴۰ سال یا بالاتر، دارای نشانه‌های رادیوگرافیک استئوآرتربیت مفصل کارپومتاکارپ اول^۲ می‌باشند^(۳).

۲-۲ مکانیسم ایجاد استئوآرتربیت مفص کارپومتاکارپ اول

تخریب رباط پشتی اولنار ناشی از استرس‌های رایج و استفاده‌ی بیش از اندازه رخ می‌دهد^(۶). در اثر افزایش شلی ممکن است استخوان متاکارپ اول حرکات غیر طبیعی بر روی تراپزیوم انجام دهد و باعث افزایش

¹. hypertrophy

². carpometacarp

نیروهای برشی و تخریب سطوح مفصلی گردد. تخریب سطوح مفصلی ممکن است بر اثر بی ثباتی باشد که منجر به عدم تطابق سطوح مفصلی می شود. این عدم تطابق استرس را ببروی سطوح مفصلی افزایش می دهد و موجب فرسایش غضروف و علایم و نشانه های استئوا آرتیریت می گردد^(۷). در حالی که هر دو عامل بیومکانیکی و بیوشیمیایی در گسترش آرتیریت قاعده ای شست نقش دارند^(۸)، این طراحی بیومکانیکال مفصل است که آن را مستعد آسیب کرده است^(۹). به دلیل درجه ای حرکت مفصل محدودیت کمی بوسیله ای استخوان ها ایجاد گردیده است. کشش قابل توجهی روی رباط های محافظت کننده، حتی حین فعالیت های روزمره وجود دارد^(۱۰). اگر این لیگامان در ثبات مفصل ناتوان شود احتمال تخریب مفصل وجود خواهد داشت و در پی آن مفصل در فاصله زمانی قابل پیش بینی دردناک می شود که این ناشی از التهاب مفصل است^(۸). با پیشرفت بیماری ضخامت غضروف ابتدا در قسمت کف دستی مفصل و سپس داخل آن کاهش می یابد^(۲). استئوفیت های نابجا که برای افزایش سطح مفصلی ایجاد می شود، موجب کاهش نیروی وارد بر سطح می گردد، نهایتا در مرحله ای آخر بیماری قاعده ای متاکارپ شست در گیر و اداکشن کانتراکچر اتفاق می افتد^(۸).

۱-۳-۱ عوارض ناشی از آسیب استئوا آرتیریت مفصل کارپومتاکارپ اول:

درد نشانه ای اصلی این اختلال می باشد که با فعالیت هایی مانند نوشتن، باز کردن درب شیشه و استفاده از دست برای مدت طولانی به ویژه حرکت فشردن ایجاد می شود^(۴). بیمار معمولاً دچار ضعف ناشی از درد می شود که ممکن است تواناییش را برای کار کردن و انجام فعالیت های روزمره زندگی تحت تاثیر قرار دهد^(۷). این افراد ممکن است حتی یک اداکشن دفورمیتی^۳ نیز داشته باشند. علائم شامل وجود حساسیت به لمس بر روی مفصل کارپومتاکارپ در قاعده ای شست، تحلیل رفتن عضلات تنار، کاهش قدرت گرفتن و فشردن و وجود صدای غیر طبیعی در حرکات شست می باشد^(۱۱).

³. Addaction deformity

عملکرد بهینه‌ی دست، به حرکت بدون درد و باثبات مفصل کارپومتاکارپ نیاز دارد. این مفصل زینی^۴ شکل دارای کپسول مفصلي شلي می باشد و محدوده‌ی حرکتی آن را افزایش می‌دهد. به هر حال شلي مفصل، آن را مستعد بی ثباتی و نيمه دررفتگی کرده، که می‌تواند منجر به استئوآرتريت گردد(۴). آرتريت ممکن است به علت درد، عملکرد شست را به طور جدي مختل کند و اين اختلال همچنان می‌تواند موجب درد و سفتی گردد، که متعاقباً توانايي افراد را در انجام گرفتن و فشردن اجسام که در فعالیت‌های معمول روزانه لازم است، کاهش می‌دهد(۳). بررسی بيش از ده هزار بيمار نشان داده است ۷۴٪ افراد دارای استئوآرتريت شست برای انجام فعالیت‌های روزمره‌ی زندگی با مشکل مواجه هستند(۵). کاهش قدرت اندام فوقانی يكی از چهار عاملی است که موجب وابسته شدن افراد مسن می‌گردد. توانايي باز کردن در ظرف، برش غذا، استفاده از يك دست برای بلند شدن از حالت نشسته می‌تواند تفاوت بين زندگی وابسته و مستقل باشد(۶). در نتیجه توانايي انجام فعالیت‌های روزانه زندگی مختل می‌شود. از آنجاييکه انگشت شست در ۴۵-۶۰٪ از فعالیت‌های دست شرکت دارد، آرتروز در اين مفصل موجب اختلال در عملکرد دست می‌شود(۱۲). آتروفی^۵ عضلانی و کاهش قدرت در گرفتن و فشردن اجسام، از ديگر مشكلاتی است که باعث کاهش توانايي افراد مبتلا می‌گردد(۱۰). اين اختلال منجر به سستی، نيمه دررفتگی و درد مفصل می‌گردد که می‌تواند به شدت، عملکرد دست را مختل کند. استئوآرتريت در دست با درد و ناتوانی همراه می‌باشد(۴). درد اغلب در حین فعالیت‌های دست مانند گرفتن و فشردن اجسام افزایش می‌يابد(۴). بنابراین استئوآرتريت مفصل کارپومتاکارپ اول می‌تواند اثرات منفي زيادي در فعالیت‌های شغلی و فعالیت‌های روزمره‌ی زندگی فرد داشته باشد(۵).

---

4. saddle

5. atrophy

۴-۱ درمان‌های رایج

درمان‌های مختلفی برای این بیماری وجود دارد. درمان جراحی در مراحل پیشرفته انجام می‌شود، اما درمان‌های محافظه‌کارانه شامل فیزیوتراپی، فعالیت‌های ورزشی، آموزش تکنیک‌های محافظتی مفاصل، تعديل کننده‌های فیزیکی مانند گرما و استفاده از اسپلینت^۴ در مراحل ابتدایی‌تر بیماری مدنظر قرار می‌گیرد(۱۳). با توجه به اینکه این درمان‌ها برای مراحل اولیه‌ی بیماری مورد استفاده قرار می‌گیرند، اگر افراد به درمان‌های محافظتی پاسخ ندهند در نهایت، جراحی برای بازسازی رباط مایل قدامی با توجه به میزان تخریب غضروف و استخوان‌ها، انجام می‌گیرد(۴).

۴-۲ درمان‌های کنسرواتیو

اسپلینت شست همراه با داروهای ضد التهاب، تزریق استروئید و تمرین‌های کششی یکی از گزینه‌های درمان محافظه‌کارانه می‌باشد(۴، ۵، ۱۴). اسپلینت، حمایت از مفصل کارپومتاکارپ اول را فراهم نموده در حالی که اجازه‌ی حرکات عملکردی را به دست می‌دهد. شواهد نشان می‌دهد اسپلینت درد را برطرف می‌کند و راستای مفصل و عملکرد دست را بهبود می‌بخشد(۱۱)، اما با توجه به میزان بی‌حرکتی که برای کاهش التهاب و افزایش ثبات ایجاد می‌کند می‌تواند موجب آتروفی عضلانی گردد(۴، ۱۵). اختلالی که نیاز به بی‌حرکتی اندام یا مفصل بیمار داشته باشد برای چند هفته فعالیت عضلات مرتبط را به طور چشمگیری می‌کاهد(۱۶). کاهش فعالیت عضله موجب تحلیل و کاهش قدرت می‌گردد. کاهش قدرت می‌تواند خیلی سریع اتفاق بیفتد(سه تا شش درصد در روز در اولین هفته)، بعد از ۱۰ روز بی‌حرکتی ۴۰ درصد قدرت فرد از بین می‌رود که این کاهش قدرت بعد از بی‌حرکتی معمولاً ناشی از آتروفی عضلانی می‌باشد(۱۷). از بین رفتن ۲۰ درصد سطح مقطع عرضی موجب ۴۰ درصد کاهش قدرت می‌گردد. این تغییرات مرتبط با اساس فیزیولوژیکی عضله و نبود پروتئین-های سازنده‌ی عضله می‌باشد. ساخت پروتئین در تمام فیبرهای عضله با بی‌حرکتی اندام کاهش می‌یابد(۱۸).

انواع مختلفی از اسپلینت‌های انگشت شست، در دونوع پیش ساخته و سفارشی، با جنسهای مختلف در دسترس می‌باشد^(۳). مطالعات مختلف تاثیرات مثبت استفاده از اسپلینت را گزارش کرده‌اند^(۳, ۴) اما با توجه به بی‌حرکتی طولانی‌مدت ناشی از استفاده از اسپلینت بیان کرده‌اند اسپلینت می‌تواند باعث کاهش حجم عضلاتی گردد^(۴, ۱۵).

۶-۱ بیان مسئله و اهمیت و ضرورت

در مطالعات بسیاری، استفاده از اسپلینت شست در مراحل اولیه جهت کاهش درد، افزایش قدرت گرفتن و فشردن موثر ذکر شده است^(۳, ۴). صرفنظر از مرحله ابتلا به بیماری، استفاده از اسپلینت در کاهش علائم و بهبود عملکرد جهت حذف نیاز به جراحی یا تاخیر در انجام آن در مراحل بالاتر موثر واقع شده است^(۵)، اما با توجه به میزان بی‌حرکتی که اسپلینت برای کاهش التهاب ناشی از آرتربیت ایجاد می‌نماید ممکن است موجب تحلیل عضلانی گردد. از بعد بهبود عملکرد گزارشات متناقضی در ارتباط با تاثیر اسپلینت وجود دارد. بعضی از مطالعات به افزایش عملکرد^(۹, ۱۱) و بعضی عدم تغییر آن را گزارش نموده‌اند^(۴, ۲۰). کریرا و همکاران در مطالعه خود عنوان کردند کاهش عملکرد به دلیل آتروفی عضلانی ناشی از بی‌حرکتی در اسپلینت می‌باشد^(۴). شرینکنت^۶ و مک کی^۷ در دو مطالعه‌ی مختلف بی‌حرکتی ناشی از استفاده از اسپلینت و گچگیری پیاپی^۸ را دلیلی بر آتروفی عضلات دانستند^(۱۷, ۱۵). شارن^۹ با استفاده از الکتروموایوگرافی عضلات ساعد اندام فوقانی، افزایش فعالیت این عضلات را در حین استفاده از اسپلینت گزارش کرد^(۲۱). این در حالی است که مطالعات کمی تاکنون تاثیر استفاده از اسپلینت را بر میزان تحلیل عضلانی سنجیده‌اند. با در نظر گرفتن اهمیت انگشت شست در فعالیت‌های روزانه و شیوع بالای استئوارتربیت مفصل بازیلار، همچنین رایج بودن درمان

⁶. shrikant

⁷. mckee

⁸. Serial cast

⁹. sharen

ارتوزی بررسی تاثیر ارتوز بر تغییرات حجم عضلانی ضروری دانسته شد. لذا این مطالعه به بررسی میزان تغییرات حجم عضلات دور کننده کوتاه انگشت شست، نزدیک کننده کوتاه انگشت شست، متقابل کننده شست و لومبریکال اول ناشی از اسپلینت با استفاده از الکترو سونوگرافی پرداخته است.

۷-۱ تعریف مفاهیم:

۱-۷-۱ اسپلینت کوتاه انگشت شست

این اسپلینت از جنس اورفیت با ضخامت ۱.۶ میلیمتر است که مطابق با اصول کلدیتز^{۱۰} در سال ۲۰۰۰ و اصلاحات مک‌کی ساخته شد (شکل ۱-۱) (۱۱). اسپلینت مفاصل مچ و متاکارپوفلنژیال را آزاد می‌گذارد و تنها مفصل کارپومتاکارپ اول را می‌پوشاند.

شکل ۱-۱: اسپلینت طبق اصول کلدیتز با اصلاحات مک‌کی

۱-۷-۲ بیماری آرتروز مفصل بازیلار:

تعریف نظری: آرتروز مفصل بازیلار بیماری آرتربیت التهابی در لیگامان‌های داخل کپسولی است که منجر به تخریب غضروف استخوان تراپزیوم^{۱۱} و سر متاکارپ اول شده و بی ثباتی ناشی از آن عملکرد بیمار را تهدید می‌کند. این بیماری دارای چهار درجه می‌باشد که عبارتند از:

---

14. colditz
15. trapzium

- درجه اول: در این مرحله تخریب غضروف هنوز اتفاق نیفتاده و بی ثباتی حاصل از بیماری کمتر از $\frac{1}{3}$ می باشد. در این مرحله فضای مفصلی به دلیل جریان مایع مفصلی افزایش می یابد.
- درجه دوم: در این مرحله فضای مفصلی اندکی کاهش یافته و بی ثباتی به میزان $\frac{1}{3}$ خواهد بود. در عکس رادیولوژی استئوفیت‌هایی که قطر آنها کمتر از ۲ میلیمتر است، قابل مشاهده می باشند.
- درجه سوم: همراه با تشکیل کیست و ایجاد اسکلروز^{۱۲}، غضروف مفصلی به میزان زیادی تخریب شده و بی ثباتی حاصل بیش از $\frac{1}{3}$ می باشد. در این مرحله قطر استئوفیت‌های تشکیل شده بیش از ۲ میلیمتر است.
- درجه چهارم: این مرحله از بیماری شدیدترین حالت بیماری است که در آن بجز تراپزیوم، استخوان اسکافوئید هم درگیر می شود(شکل ۱-۲) (۳۲).

شکل ۱-۲: مراحل آرتروز مفصل کارپومتاکارپ اول

۳-۷-۱ بیماران مبتلا به آرتروز مفصل بازیلار:

تعریف شرحی: در این تحقیق منظور از بیماران مبتلا به بیماری آرتروز مفصل بازیلار، بیمارانی است که مبتلا به درجه‌ی اول و دوم بیماری بوده، بی ثباتی ناشی از بیماری برابر یا کمتر از $\frac{1}{3}$ بوده و در صورت تشکیل استئوفیت قطر آن کمتر از ۲ میلیمتر باشد. این خصوصیات باید به تایید پزشک رسیده باشد.

۴-۷-۱ اولتراسونوگرافی:

تعریف شرحی: عبارت است از اندازه گیری ابعاد عضلات در تصاویر حاصل از امواج اولتراسوند که برای ارزیابی آتروفی عضلانی و هیپرتروفی عضلانی استفاده می‌گردد. آنچه در این زمینه قابل اندازه گیری است عبارت است از: اندازه قدمای-خلفی عضله^{۱۳} اندازه جانبی^{۱۴} حاصل ضرب اندازه جانبی و اندازه قدمای-خلفی^{۱۵} و سطح مقطع عضله^{۱۶} (۲۳).

تعریف کاربردی: در این پژوهش از دستگاه اولتراسونوگرافی با فرکانس انتشار ۱۲۰ مگاهرتز و برای اندازه گیری سطح مقطع عرضی عضلات استفاده شده است (شکل ۳-۱).

-
- 17. Anterior posterior dimension
  - 18. Lateral dimension
  - 19. Multiplied linear dimension
  - 20. Cross sectional area